

K R O N I E K.

□ □ BOEKBESPREKING. □ □

LOUIS CARBIN, De Zuivere Eros, Liefdesroman, Rott., W. L. & J. Brusse, 1916.

Deze schrijver is van oordeel, dat gezondheid — gezonde kracht — in het leven toch eigenlijk maar het voornaamste is. Nu, daar heeft hij, misschien, tot op zekere hoogte wel gelijk in. De levensopvatting van den heer Louis Carbin, en zijn stelletje meeningen, lijken mij over het algemeen zoo gek nog niet. Dikwijls onder het lezen van zijn boek knikte ik hem als 't ware in gedachte vriendelijk toe en de woorden: „precies mijn opinie” lagen mij verscheiden malen op de lippen. Ik weet wel, dat het dan meestal... laat ons zeggen: officieel... niet Louis Carbin zelf heette te zijn, die zijn oordeel uitsprak, maar een zijner romanpersonen; evenwel, deze schrijver is nu eenmaal niet iemand, die ons treft door zijn objectief standpunt tegenover de schepselen zijner verbeelding — integendeel maken deze nogal dikwijls den indruk de spreektoempetten van hun schepper te zijn. Dit is trouwens gewoonlijk wel het geval bij verhalen, waarin zoo verschrikkelijk veel beweerd wordt. Alleen de grootste auteurs blijven, ook bij de heftigste en meest „principieele” dialogen, de woorden en stemmen hunner roman-karakters zuiver onderscheiden. Toch zal de heer Carbin waarschijnlijk zeer verwonderd zijn als hij dit leest, immers hij deed juist zoo erg zijn best, in dialogen vooral natuurlijk te zijn, ieder vogeltje te laten zingen zooals het gebekt is, en dus de hollandsche vogels bijna altijd in slordige, afgebroken zinnen, of liever niet in zinnen, maar in uitroepen en stukjes zin. Toch ben ik b.v., ondanks het volgens mij bijzonder plausibele en aantrekkelijke van haar opinies, en de bijster natuurlijke weergave van haar praten, aan „tante Hetty”, de vrij, ruim

en mild-denkende weduwe Garborg, niet gaan gelooven, liever gezegd: hebben haar beweringen mij haar persoon niet levend voor oogen kunnen brengen. Hier is zoo'n stukje gesprek van haar met Elsa, de „heldin” van Carbin's roman (II bl. 87):

„Niet zulke dwaze dingen denken Els.... je bent nu vier-en-twintig, je hebt nog een heel leven voor je.... onthoudt het dan maar voor later.... Kijk.... nietwaar?.... de menschen zeggen.... er is de zinnelijke liefde om het kind.... maar dat is niet zoo.... het is niet wáár.... tracht me nu goed te begrijpen kindje.... 't is moeilijk om die dingen te zeggen.... het is geen zelfzucht.... dié begeerte.... die is geen zelfzucht.... die begeerte, die we allemaal kennen als we komen te staan tegenover hen, die we gaan liefhebben.... liefhebben begrijp je.... echt liefhebben.... zeker ze is een vreugde, waar je niet bij denkt.... heelemaal niet bij denkt.... niet bij redeneert over doel of gevolg.... zeker.... maar het is een vreugde in zelf-vergeten kind.... en wederzijds een vreugde om die van den ander.... zoo is dat zinnelijke dan.... die lust.... een verlangen naar één zijn met.... heelemaal een.... zooals je je elkaars geest voelt wil je elkaars lichaam zijn.... vat je dat kind.... voel je dat het niet is:.... maar een simpel stoffelijk genieten zonder meer...”

„De zuivere Eros noemde u dat,” murmelde Elsa.

„Ja kind.... de zuivere Eros.... en nu is het niet waar wat de menschen allemaal zeggen.... dat het alleen edel is om het kind.... dat is onwaar.... denk niet dat ik pleit voor mijn verleden.... tegendeel kind.... ik kan zoo spreken dóór mijn verleden.... ik weet hoe er niets onedels is aan de menschelijke liefde.... maar zie je.... echte liefde.... ik kreeg geen